

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายงานการประชุมตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา
ครั้งที่ 1, 158/2482 เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2482

รายงานการประชุมตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 1, 158/2482
เมื่อวันเสาร์ที่ 18 พฤศจิกายน 2482

ผู้เข้าประชุม

1. นายนาวาเอก หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น.	ประธานกรรมการฯ
2. นายอาร์ .กีयोग	กรรมการ
3. พระนิติการณืประสม	กรรมการ
4. นาย ของ บรูเนย์	กรรมการ
5. พระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์	กรรมการ
6. หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช	กรรมการ
7. พระมณูเวทย์วิมลนาท	กรรมการ
8. หม่อมเจ้าสกลวรรณกร วรวรรณ	กรรมการ
9. พระยาอรรถกรมมุนตติ	กรรมการ
10. พระยาอรรถการีย์นิพนธ์	กรรมการ
11. นายเดือน บุนนาค	กรรมการและเลขานุการ

นายเดือนฯ อ่านมาตรา 251 เสนอที่ประชุม

พระนิติการณืฯ - มาตรานี้ทำให้คนจน เพราะใช้คำว่า “มิได้มีเจตนาจะฆ่าให้ตาย”

ประธานฯ - พระนิติการณืฯ จะแก้อย่างไร เพราะจะต้องบอกว่า “กระทำได้ด้วยไม่มีเจตนาจะฆ่าให้ตาย”

พระนิติการณืฯ - กฎหมายอาญาจีนเอาไว้ในหมวดทำร้ายร่างกาย และผลที่เกิดขึ้นทำให้ตาย

ประธานฯ - กฎหมายของเราแบ่งหมวดความผิดฐานประทุษร้ายต่อชีวิต

นายเดือนฯ - มาตรานี้การตายมาภายหลัง

ม.ร.ว. เสนีย์ ฯ - อาจตายเดี๋ยวนั้นก็ได้ เช่น ใช้เชือกมีลูกดิ่งขว้างไปคนที่สำคัญตาย เป็นต้น

ประธานฯ - ที่กฎหมายของเราแบ่งหมวดนั้นดูที่ผล

พระนิติการณืฯ - คำว่า “มิได้มีเจตนาจะฆ่าให้ตาย” เป็นคำวางอยู่ ความจริงมีเจตนาทำร้ายเท่านั้น

ม.ร.ว. เสนีย์ฯ - ต้องพิจารณาอาวูรเป็นสำคัญ คือถ้าเป็นอาวูรเล็กน้อยหรือต่อกันล้มลง
ไปโดนหินตายดังนี้ เป็นการฆ่าคนโดยไม่มีเจตนา

นาย อาร์.เกียง - ควรอยู่ในหมวดประทุษร้ายร่างกาย กฎหมายจีนก็อยู่ในหมวดประทุษร้าย
ร่างกายเหมือนกัน

ม.ร.ว. เสนีย์ฯ - แต่ไม่ต้องกับการแบ่งหมวดหมู่ของเรา คือ เราไม่ได้ดู “เหตุ” เราดูทาง
“ผล”

พระนิติการณฺ์ฯ - กฎหมายญี่ปุ่นอยู่ในหมวดประทุษร้ายต่อร่างกาย

พระยาลัดพลีฯ - เป็นเรื่องน่าคิด ชื่อหมวดว่าประทุษร้ายต่อชีวิต ต้องตั้งใจประทุษร้าย
ต่อชีวิต

ม.ร.ว. เสนีย์ฯ - เพียงที่แยกหมวด ถ้าไม่ได้แก้หลักเกณฑ์ ก็ไม่สำคัญ

ประธานฯ - ถ้าเอาไปไว้ในหมวดความผิดฐานประทุษร้ายแก่ร่างกายก็ต้องเอาความ
ผิดฐานประมาทและวิวาทเข้าไปไว้ในหมวดนั้นด้วย

นายอาร์.เกียง - สำหรับมาตรา 251 มีเหตุผลที่จะยกไปไว้ในหมวดความผิดฐาน
ประทุษร้ายแก่ร่างกาย เพราะผู้กระทำให้เจตนาทำร้ายร่างกาย แต่ความผิดตามมาตรา 252 เป็นเรื่อง
กระทำให้ตายโดยตรง (Directly)

ม.ร.ว. เสนีย์ฯ - ไม่จำเป็นต้องทำให้ตายโดยตรง (Directly) เช่น ขับรถทับคน คนตาย
ภายหลังถูกรถทับตั้งสามเดือน ถ้าเรายกไปอยู่ในหมวดความผิดฐานประทุษร้ายแก่ร่างกายจะยุ่งกัน
ใหญ่

พระยาลัดพลีฯ - มาตรา 254 กล่าวว่า “ไม่มีเจตนาจะฆ่าให้ตาย ไม่จำเป็นต้องมี
ที่ประชุมตกลงว่าไม่ต้องโอนมาตรา 251 ไปไว้ในหมวดความผิดฐานประทุษร้ายต่อ
ร่างกาย

พระนิติการณฺ์ฯ - ถ้าไม่โอนมาตรา 251 ไปไว้ในหมวดความผิดฐานประทุษร้ายต่อ
ร่างกาย จะตัดคำว่า “มิได้เจตนาจะฆ่าให้ตาย” ออกเสียจะได้หรือไม่

ม.ร.ว. เสนีย์ฯ - คำว่า “ประทุษร้ายต่อชีวิต” ที่หัวหน้าหมวดเราดูทางผลต่างหาก

ประธานฯ - พระนิติการณฺ์ฯ อยากจะใช้คำว่า “มีเจตนาทำร้ายร่างกายแต่ผลถึงตาย”

ม.ร.ว. เสนีย์ฯ - ที่พระนิติการณฺ์ฯ ขัดข้อง เพราะดูในทางเจตนา แต่ที่จริงเราดูที่ผล

ภาคผนวก ข

รายงานการประชุมตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา
ครั้งที่ 305/148/2485 เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2485

รายงานการประชุมตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 305/148/2485
เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2485

ผู้เข้าประชุม

1. นายนาวาเอก หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น.	ประธานกรรมการฯ
2. นายอุทัย แสงมณี	กรรมการ
3. หลวงจำรุงนิติศาสตร์	กรรมการ
4. นายประมูล สุวรรณศรี	กรรมการ
5. นายพิชานู บุลยง	กรรมการ
6. พระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์	กรรมการ
7. พระยาเลขวิจิตรธรรมวิทักษ์	กรรมการ
8. หม่อมเจ้าสกลวรรณกร วรวรรณ	กรรมการ
9. พระยาอรรถกรมมุนต์ดี	กรรมการ
10. พระยาอรรถการีย์นิพนธ์	กรรมการ
11. นายเดือน บุนนาค	กรรมการและเลขานุการ

ในการประชุมดังกล่าวประธานฯ ได้ขอให้พิจารณาร่างมาตรา 253 ซึ่งหม่อมเจ้าสกลฯ
ทรงร่างขึ้นจากประมวลกฎหมายอาญาสาวิศ มาตรา 133 ความว่า
“ผู้ใดเข้าร่วมในชุมนุมทำร้ายกันอันเป็นเหตุให้บุคคลซึ่งเข้าร่วมในชุมนุมทำร้ายกันนั้น
ถึงแก่ความตาย ถ้าในการเข้าร่วมครั้งนี้ไม่เป็นการจำเป็นเพื่อป้องกันตนเองหรือผู้อื่นหรือเพื่อห้าม
การชุมนุมทำร้ายกันนั้น มีความผิด...”

พระยาอรรถการีย์ฯ – มาตรา 253 คำว่า “วิวาทต่อสู้” ไม่น่าจะถึงเพราะเอามาจาก
กฎหมายเก่า ถ้าดูฎีกาที่กรมพระสวัสดีย์ฯ ตัดสินจะเห็นว่าเป็นข้อกฎหมายอันหนึ่ง คือการวิวาทเป็น
การที่บุคคลเขาสมัครใจเข้าทำร้ายกัน ถ้าไม่ใช่ที่สาธารณะสถานและไม่เกิดบาดเจ็บไม่มีความผิด
นายประมูลฯ - เท่ากับพระยาอรรถการีย์ฯ ขอมรับว่า การทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน
ไม่ใช่วิวาท

หลวงจำรุงฯ - อย่างชกกันไม่มีบาดเจ็บเรียกว่าวิวาท ถ้ามีบาดเจ็บเป็นผิดตามมาตรา
254 ถ้าตีเขาผิดไปไม่ลงโทษถือว่าเป็นการวิวาท รู้สึกว่าไม่สมเหตุผล

- พระยาอรรถการีย์ฯ - แม้จะวิวาทกันในบ้าน ถ้าเกิดตายหรือบาดเจ็บถึงโทษ
- นายประมุขฯ - เราไม่ได้ลงโทษการวิวาท เราลงโทษการที่อยู่ในนั้น ถ้าใช้คำว่า “วิวาท” ให้หมายความว่าถึงสมัครใจทำร้ายซึ่งกันและกันก็พอไปได้
- ประธานฯ - ถ้าฝ่ายหนึ่งไม่สู้ก็ไม่เป็นวิวาท
- พระยาอรรถกรมฯ - กฎหมายของเราไม่สอนให้คนเข้มแข็ง ใครมาทำร้ายเราๆ ต่อสู้ไม่ได้
- พระยาอรรถการีย์ฯ - ถ้าเขาทำฝ่ายเดียวก็ป้องกันตัวได้
- พระยาอรรถกรมฯ - ในมาตรา 253 ใช้คำว่า Affray ส่วนกฎหมายมาตรา 335 (2) ใช้คำว่า Fight
- หลวงจำรูญฯ - คำว่า “วิวาท” ปทานุกรมแปลว่าแตกต่าง โต้เถียง
- ม.จ.สกลฯ - คำเดิมมาจากคำว่า “วาทะ” แปลว่าใช้ถ้อยคำ
- พระยาลัดพลีฯ - ถ้าใช้คำว่า “ซุลมุน” อย่างพวกกรรมกรไม่ได้เงินจึงไปทำร้ายพวกนายจ้าง ก็จะเข้ามาตรานี้ด้วย
- หลวงจำรูญฯ - ร่างของ ม.จ.สกลฯ ใช้คำว่า “ซุลมุนทำร้าย” ไม่ใช่เรื่องกลุ่มรวมทำร้ายอย่างเดียว
- ประธานฯ - อาจเป็นกรณีที่คนๆ เดียวสู้คนตั้ง 30 คนได้
- พระยาลัดพลีฯ - กฎหมายวิวาทเก่าเขาต้องการปราบปราม มีอะไรก็ต้องบอกกล่าวเจ้าพนักงาน เขาไม่ให้ต่างคนต่างตัดสินเสียเอง ถ้าใช้คำว่า “ต่อสู้กัน” จะเข้าโทษที่ได้รับจะน้อยลงไป
- พระยาอรรถกรมฯ - ข้าพเจ้ายังสงสัยอยู่ คำว่า “ต่อสู้กัน” คล้ายๆ กับกระทำโดยกะทันหัน
- มาตรา 253 จะใช้ได้ไหม ถ้าไม่วิวาท แต่มีการทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกัน
- พระยาลัดพลีฯ - ต้องตัดสินก่อนว่านโยบายมีอย่างใด
- พระยาอรรถการีย์ฯ - สำหรับนโยบายไม่เห็นเหตุผลที่จะต้องเปลี่ยนแปลงกฎหมายเดิม
- ประธานฯ - เลิกใช้คำว่า “วิวาท” เสียไม่ได้หรือ
- ม.จ.สกลฯ - ควรใช้คำว่า “ซุลมุนต่อสู้”
- พระยาลัดพลีฯ - ถ้าใช้คำว่า “ซุลมุนต่อสู้” ดี
- ม.จ.สกลฯ - เพียงที่ใช้ปากเสียงจะเข้าหรือไม่ เป็นข้อสำคัญ
- พระยาอรรถการีย์ฯ - ถ้าไม่มีอันตรายอยากให้อาจารย์ว่า “วิวาท” เพราะถ้าใช้คำว่า “ซุลมุน” สำหรับคนตั้ง 10 คนก็มีเหตุผล แต่คนเพียงสามคนจะว่าซุลมุนได้อย่างไร

นายพิชาญฯ - มาตรานี้มีในกฎหมายสมัยใหม่ เช่นกฎหมายอิตาลีและกฎหมายสวิส
 กฎหมายเก่าๆ เป็นหน้าที่ของโจทก์ที่จะต้องพิสูจน์ว่าใครทำร้ายใครโดยตรง สำหรับกฎหมาย
 สมัยใหม่ เมื่อมีการ taking part in an affray แล้ว แม้จะไม่มีใครรู้ว่าใครเป็นผู้กระทำผิดก็เอาโทษ
 นายประมุขฯ - เป็นการลงโทษคนที่อยู่ในที่วิวาท เอาผิดทั้งนั้น คนที่ไม่ต้องการวิวาท
 จะต้องหลบหลีกไป ไม่อยู่ในที่วิวาท
 หลวงจำรูญฯ - สำหรับคนที่ยื่นดูไม่ใช่ affray
 นายประมุขฯ - คนยื่นดูไม่ถือว่าอยู่ในที่วิวาท
 พระยารรณกรมฯ - เดิมมาตรา 253 หมายความว่าผู้วิวาท จะเห็นได้จากถ้อยคำที่ว่า
 “บรรดาคนที่วิวาทกันในที่นั้น” ส่วนมาตรา 258 ไม่ใช่คำว่า “คนที่วิวาท”
 นายประมุขฯ - ที่จริงหมายถึงบรรดาคนที่อยู่ในที่นั้นเท่านั้น
 ม.จ.สกล - อย่างคนหนึ่งซ่อมท่ออยู่ข้างในท่อ มีคนมาวิวาทข้างๆ คนซ่อมท่อก็จะมีผิด
 ด้วย
 นายประมุขฯ - คนซ่อมท่อไม่ได้อยู่ในที่วิวาท
 หลวงจำรูญฯ - ควรจะเอาคนที่เข้าร่วมจริงๆ
 พระยารรณกรวิชัยฯ - เลยสืบได้ว่าเขาไม่ได้ทำอะไร
 พระยารรณกรมฯ - เอาผิดกับผู้ที่อยู่เฉยๆ ในที่วิวาทจะมากเกินไป
 ประธานฯ - บางทีหนีไม่ได้ อย่างยื่นดูแท้มีคนมาตีกันรอบๆ หนีไม่ทัน
 พระยารรณกรมฯ - ถ้าดูตามฉบับภาษาอังกฤษจะเห็นว่าต้องลงมือ เพราะใช้คำว่า
 engaged in such affray
 ประธานฯ - ไม่อย่างนั้นจะกว้างเหลือเกิน
 นายประมุขฯ - ก่อนที่จะเขียนมาตรานี้ควรดูเรื่องจลาจล ซึ่งเราใช้คำว่า “มั่วสุม” กับ
 “ทำวุ่นวาย”
 พระยารรณกรมฯ - ถ้าผู้ที่อยู่ในที่วิวาทจะเอาผิดด้วย ก็ต้องให้มีโทษ
 นายประมุขฯ - ความผิดฐานจลาจล ภาษาอังกฤษใช้คำว่า assembled together คนที่ตีกัน
 มากๆ ก็เป็นการจลาจล
 หลวงจำรูญฯ - อย่างมี 9 คนแล้วมีอีกคนหนึ่งเข้ามา คนที่เข้ามานั้นไม่ใช่ทำผิดฐาน
 จลาจล
 นายประมุขฯ - ข้าพเจ้าเห็นว่าผิดกันที่จำนวน
 ม.จ.สกลฯ - จลาจลกับ affray ผิดกันมาก

พระยาอรรณการิย์ฯ - จลาจลเป็นเรื่องจะทำการอย่างไรอย่างหนึ่งซึ่งรู้จักกัน คือคนพวกนั้น
รักกัน แต่วิวาทบุคคลเหล่านั้นเกลียดกัน

ม.จ.สกลฯ - คนมั่วสุมไม่จำเป็นต้องรู้จักกัน

หลวงจำรูญฯ - แต่ต้องรู้ว่าจะไปทำอะไร

พระยาลัดพลีฯ - มีตัวอย่างดังนี้ ในจันทบุรีมีนักเลงโตสองคน มีลูกศิษย์มาก ต่างฝ่าย
ต่างยกพวกมาทำร้ายกัน จะเป็นอย่างไร

หลวงจำรูญฯ - เป็นทั้ง affray และ riot

พระยาอรรณกรมฯ - หัวหน้าอาจตั้งใจกระทำการจลาจล แต่การหลอกเขาวัวจะทำอย่าง
อื่นก็เป็น Assemble Together แล้วตอนหลังก็ให้ไปพังร้าน

หลวงจำรูญฯ - ในขณะที่พังร้านนั้นเป็นการจลาจล การที่มีบทวิวาทลำบากเหมือนกัน
อย่างเขาจะต่อสู้เพื่อป้องกันตัว เจ้าหน้าที่ก็จับมาหาว่าวิวาท

ม.จ.สกลฯ - ควรใช้คำว่า “ผู้ใดเข้าร่วมในการชุลมุนต่อสู้กัน อันเป็นเหตุให้บุคคลซึ่งเข้า
ร่วมในการนั้นถึงแก่ความตาย ถ้าการเข้าร่วมครั้งนี้ไม่เป็นการจำเป็นเพื่อป้องกันตนเองหรือผู้อื่น
หรือเป็นการห้ามการชุลมุนต่อสู้กัน มีความผิด...”

พระยาลัดพลีฯ - ต้องบอกด้วยว่าระหว่างบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป

ม.จ.สกลฯ - คำว่า “ชุลมุน” ก็อนุমানให้เห็นอยู่แล้วว่าสามคนขึ้นไป

หลวงจำรูญฯ - ของเก่าเขาก็มีคำว่า “สามคนขึ้นไป” ถ้าเราไปตัดออกจะทำให้เข้าใจผิด

พระยาอรรณการิย์ฯ - ที่ใช้คำว่า “ผู้ใดเข้าร่วมในการชุลมุน” หมายความว่ามีการชุลมุน
อยู่แล้ว และมีคนไปเข้าร่วม

หลวงจำรูญฯ - ขอให้ตกลงกันก่อนว่าเราจะรับคำว่า “ชุลมุนต่อสู้กัน” หรือไม่

พระยาอรรณการิย์ฯ - คำว่า “ต่อสู้” แสดงความคิดในทางทำร้ายร่างกายใช้ไหม เกรงว่า
จะเข้าใจว่าพูดกันด้วยปาก

นายประมุขฯ - คำว่า “ต่อสู้” ก็คือ affray แปลว่า fight

พระยาอรรณการิย์ฯ - ควรใช้คำว่า “ทำร้าย”

หลวงจำรูญฯ - ถ้าจะใช้คำว่า “ทำร้าย” ต้องใช้คำว่า “ทำร้ายร่างกาย”

นายประมุขฯ - อย่างมีพวกข้างละ 5 คน เดินแถวไปแล้วก็หยุด ใช้ปืนยิงต่อสู้กัน มีคน
หนึ่งตาย จะว่าไม่เป็นการชุลมุน

หลวงจำรูญฯ - ทุกคนต้องมีเจตนาเข้าร่วม

ประธานฯ - อย่างมีคนวิวาทกัน คนหนึ่งต้องด้อยเพื่อแหวกทางออกมาจะเป็นอย่างไร

หลวงจำรูญฯ - ในกรณีนั้นเป็นการป้องกันตัว

นายประมุขฯ - เคยมีกรณีมีการวิวาทกันที่สถานีรถไฟ มีอีกคนหนึ่งลงมาจากสถานีคือ
อ้อย พอผู้วิวาทเข้ามาใกล้ก็เอาอ้อยตีศีรษะ

พระยาลัดพลีฯ - ตัวอย่างที่นายประมุขฯ ว่าเป็นเข้าร่วมเหมือนกัน และต้องเอาคำว่า
“ตั้งแต่สามคนขึ้นไป”

นายพิชาญฯ - ต้องมีคำว่า 3 คน เพราะคำว่า rexe แสดงว่าต้องมีสามคน
หลวงจำรุงฯ - อย่างเอาก้อนอิฐขว้างปากัน แทนที่จะถูกผู้วิวาท ไปถูกคนอื่นตาย จะควร
เอาหรือไม่

นายประมุขฯ - ไม่ควรเอา

หลวงจำรุงฯ - จะต้องถือหลักการกระทำปลั่งพลาด

นายประมุขฯ - คนขว้างเองมีผิดฐานฆ่าคนตาย

พระยาลัดพลีฯ - ควรเอา ต้องนึกถึงอกของแผ่นดินบ้าง

หลวงจำรุงฯ - อย่างจะยิง ก ไปถูก ข ตายถึงลงโทษผู้ที่ไปชกต่อย นับว่าเป็นผู้กระทำผิด
หมดทุกคน ถ้าพลาดไปถูกคนอื่นก็ควรลงโทษ

ประธานฯ - ไม่ควรบัญญัติไว้ในบทนี้ ควรจะมีบทอื่น

นายพิชาญฯ - ถ้าคนภายนอกถึงแก่ความตาย ไม่ใช่ความมุ่งหมายของมาตรานี้

ประธานฯ - เราจะเปลี่ยนนโยบายใหม่ คือการวิวาทกันก็ต้องอยู่ในวงของตัวเอง ควรจะ
คุ้มครองบุคคลภายนอกด้วย เพราะบุคคลผู้ถูกทำร้ายนั้นไม่ได้ทำอะไรเลย

พระยารรณกรมฯ - การกระทำให้คนตายโดยประมาทยังเอาโทษ

ม.จ.สกลฯ - แต่นี่จะเอาโทษทุกคน คนวิวาท 100 คนก็ต้องรับโทษหมด

พระยารรณกรมฯ - อย่างตำรวจเข้าไปในที่วิวาท มีคนตาย ไม่ปรากฏว่าตำรวจทำหรือ
ผู้อื่นทำอะไรอย่างไร

นายประมุขฯ - เป็นข้อเท็จจริง ศาลอาจยกประ โยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยได้

ม.จ.สกลฯ - ข้าพเจ้าเห็นว่าถึงจะลงโทษก็ไม่เป็นการปราบปราม เพราะผู้ที่วิวาทจะ
ทราบได้อย่างไรว่าจะถูกคนภายนอก

นายพิชาญฯ - ความคุ้มครองอยู่ที่ว่าเป็นการห้ามไม่ให้มีการร่วมมือเลย

ประธานฯ - พวกวิวาทจะได้ระวังตัว

ที่ประชุมเห็นว่า ถ้าความตายเกิดจากการต่อสู้กัน แม้ผู้ถูกกระทำร้ายจะเป็นบุคคล
ภายนอกก็ควรเอาผิดตามมาตรานี้เหมือนกัน

หลวงจำรุงฯ - ควรใช้คำว่า “อันเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมใน
การนั้นหรือไม่ ถึงแก่ความตาย”

นายประมุขฯ - ใช้คำว่า “เป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดถึงแก่ความตาย” ก็พอ
 หลวงจรัญฯ - จะเข้าใจว่าเป็นบุคคลหนึ่งบุคคลใดในพวกที่ร่วมมือนั้น
 ม.จ.สกลฯ - ถ้าวิวาทกัน ขยายแก่ได้ยินเสียงวิวาทเลยตกใจตาย จะเอาด้วยหรือ
 นายประมุขฯ - เอาบาดเจ็บไว้ของเดิมจะเป็นอย่างไร
 หลวงจรัญฯ - อย่างชกกันตกน้ำตายก็ควรเอา หรือถ้าชกกันผู้ถูกชกเซไปถูกคนภายนอก
 ตกน้ำตาย ก็ควรเอาเหมือนกัน อย่างขยายแก่เป็นลมตายไม่ควรเอา
 นายพิชาญฯ - ข้าพเจ้าเห็นว่าถ้าบุคคลภายนอกตายจะเอาผิดด้วย ก็ควรแยกเรื่องบุคคล
 ภายนอกตายออกเป็นอีกวรรคหนึ่ง เพราะเป็นความผิดคนละประเภท
 ประธานฯ - โดยปกติถ้าจะมีวรรคสอง ควรจะมีโทษสูงกว่า
 นายพิชาญฯ - สำหรับผู้ที่มีส่วนร่วมความตายเป็นสิ่งที่คาดหมายมาแต่แรก แต่สำหรับ
 บุคคลภายนอกความตายเป็นสิ่งที่ไม่ได้คาดหมาย
 หลวงจรัญฯ - แม้จะมีวรรคสองเราก็บัญญัติเอาโทษ เท่ากันได้ ใช้คำว่า “ต้องระวางโทษ
 คู่กัน”
 นายประมุขฯ - ไม่ตัดปัญหาเรื่องขยายแก่เป็นลมตาย
 พระยารรณกรมฯ - ของเดิมมีคำว่า “บาดเจ็บ”
 หลวงจรัญฯ - “บาดเจ็บ” ใช้กันมาอย่างไม่แน่นอน
 นายประมุขฯ - ควรใช้คำว่า “อันเป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดถึงแก่ความตายเพราะ
 การกระทำร้ายเนื่องจากการต่อสู้กันนั้น
 ม.จ.สกลฯ - มีคำว่า “เป็นเหตุให้” และ “เพราะ” ถึงสองคำ
 พระยาเลขาภิบาลฯ - ใช้คำว่า “ถ้ามีผู้ถึงแก่ความตายเนื่องจากการวิวาทต่อสู้กัน...” จะเป็น
 อย่างไร
 ม.จ.สกลฯ - ใช้คำว่า “เนื่องจาก” ไม่ดี เพราะเป็นความผิดอาญา
 พระยารรณกรมฯ - ที่เขาขยายไปถึงคนอื่นถึงแก่ความตายก็เป็นการทอดแหอยู่แล้ว
 เราไม่จำเป็นต้องทอดแหหมด
 นายพิชาญฯ - วรรคสองควรพูดให้ชัดว่าทำแก่ผู้ที่ไม่ได้ร่วมมือ
 พระยาลัดพลีฯ - ถ้าจะแยกเป็นสองวรรคก็ใช้คำว่า “ผู้ใดร่วมในการชุลมุนต่อสู้กัน
 ระหว่างบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป อันเป็นเหตุให้บุคคลซึ่งร่วมในการนั้นถึงแก่ความตาย”
 นายพิชาญฯ - สำหรับข้อยกเว้นต้องมีทั้งวรรคหนึ่งและวรรคสอง

หลวงจำรูญฯ - ลองร่างโดยไม่แยกกัน ใช้คำว่า “ผู้ใดร่วมในการชุลมุนต่อสู้กันระหว่างบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป และบุคคลหนึ่งบุคคลใดไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมมือในการนั้นหรือไม่ถึงแก่ความตาย โดยการกระทำในการชุลมุนต่อสู้กันนั้น มีความผิด...

“ถ้าผู้ร่วมในการชุลมุนต่อสู้กันนั้นแสดงได้ว่าได้กระทำไปเพื่อห้ามปรามการชุลมุนต่อสู้กันนั้นหรือเพื่อป้องกัน ผู้นั้นไม่ต้องรับอาญา”

นายประมุขฯ - คำว่า “ร่วม” กว้างดี

ม.จ.สกลฯ - จะมีการป้องกันได้อย่างไร

นายประมุขฯ - สำหรับเรื่องห้ามควรใส่ไว้

หลวงจำรูญฯ - อย่างคนวิวาทกันจะมาพังรถของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงต้องออกไป ไม่มีผิด จึงไม่ควรใช้คำว่า “ป้องกันตัว” ควรใช้คำว่า “ป้องกันเฉยๆ”

นายพิชาญฯ - ในกรณีนั้นเจ้าของรถควรจะไปเรียกตำรวจ

พระยาวรรดกรมฯ - ใส่เรื่องป้องกันไว้มีประโยชน์ เพราะศาลฎีกาถือว่าการวิวาทก็มีป้องกันไม่ได้

ภาคผนวก ค

รายงานการประชุมตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา
ครั้งที่ 306/153/2485 เมื่อวันอังคารที่ 28 เมษายน 2485

รายงานการประชุมตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ครั้งที่ 306/153/2485
เมื่อวันอังคารที่ 28 เมษายน 2485

ผู้เข้าประชุม

1. นายนาวาเอก หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น.	ประธานกรรมการฯ
2. นายอุทัย แสงมณี	กรรมการ
3. หลวงจำรุงนิติศาสตร์	กรรมการ
4. นายประมุล สุวรรณศร	กรรมการ
5. นายพิชาญ บุลยง	กรรมการ
6. พระยาลัดพลีธรรมประคัลภ์	กรรมการ
7. พระยาเลขวิชิตรธรรมวิทักษ์	กรรมการ
8. หม่อมเจ้าสกลวรรณกร วรวรรณ	กรรมการ
9. พระยาอรรถกรมมนุตตี	กรรมการ
10. พระยาอรรถการีย์นิพนธ์	กรรมการ
11. นายเดือน บุนนาค	กรรมการและเลขานุการ

พระยาลัดพลีฯ - สงสัยคำว่า ชุมนุม อาจรู้ว่าใครทำได้ เห็นคนหนึ่งมีไม้อีกคนหนึ่งมีมีด
หลวงจำรุงฯ - เราได้พูดกันวันก่อนว่า ความมุ่งหมายของมาตรานี้ต้องกระทำกันมากๆ
คน ถ้ารู้ว่าใครทำใครก็เป็นการทำร้ายร่างกายไป ส่วนวิวาทเป็นคนละเรื่อง เราพิจารณาเฉพาะมาตรา
นี้ มาตรานี้เป็นเรื่องที่ไม่รู้ว่าใครทำร้ายใคร

พระยาลัดพลีฯ - เดิมเขามีคำว่า “แต่โทษที่ว่าในมาตรานี้ท่านไม่ให้เอาไปลงล้างโทษ
ฐานฆ่าคนตาย หรือกระทำร้ายแก่ร่างกายในการวิวาทนั้น” เราจะเอาออกหรือ

หลวงจำรุงฯ - เข้าการฆ่าคนตายหรือประทุษร้ายต่อร่างกายเองในตัว

ม.จ.สกลฯ - ที่ใช้คำว่า “รวม” นั้น คำว่า “รวม” มาจากคำว่า “รวม” นั่นเอง

พระยาอรรถการีย์ฯ - ไม่จำเป็นต้องเดินจากข้างนอกเข้าไปในที่วิวาท

ม.จ.สกลฯ - จะเกิดเป็นปัญหาเรื่องเวลาว่าเข้าไปก่อนคนวิวาทหรือภายหลัง

หลวงจำรุงฯ - เพราะเหตุนี้เราจึงไม่ใช้คำว่า “เข้าร่วม” ใช้คำว่า “รวม” เฉยๆ

นายพิชาญฯ - ควรว่าความตายนั้นจะ inside หรือ outside affray ก็ลงโทษตามมาตรานี้
ได้

หลวงจํารูญฯ - เราจะหลีกเลี่ยงไม่ใช่คำว่า result เพราะการที่บุตรวิวาทกับคนอื่นมารดา
อาจตกใจตายได้ ส่วนจะใช้คำว่า “เข้าร่วม” ก็เกรงว่าบุคคลจะเข้าใจผิดว่าไม่ใช่คำเดียวกัน

พระยาวรรดการิย์ฯ - จะใช้คำว่า “มีส่วน” ก็ได้

นายประมุขฯ - เกรงว่าแม้เป็นแต่ผู้ใช้ก็จะถือว่า “มีส่วน” คือจะเกินไปถึง “ผู้ใช้” ด้วย

พระยาวรรดการิย์ฯ - ความผิดฐานนี้ไม่น่าจะเอาโทษผู้ใช้

นายประมุขฯ - ไม่น่าจะเอา แต่ถ้าใช้คำว่า “มีส่วน” จะรวมถึงผู้ใช้ด้วย

หลวงจํารูญฯ - ใช้คำว่า “เข้าร่วม” ได้ ไม่น่าจะทำให้เข้าใจว่ามีการร่วมอยู่ก่อนแล้ว จึง
เข้าร่วมภายหลัง

ที่ประชุมตกลงให้ใช้คำว่า “เข้าร่วม”

พระยาวรรดการิย์ฯ - ถ้ามีคำว่า “เข้าร่วม” การป้องกันจะมีได้ไหม ตัวบทเดิมใครอยู่ใน
ที่นั้นก็มีความผิด

หลวงจํารูญฯ - ถ้าใช้คำว่า “เข้าร่วม” ต้องตั้งใจตั้งใจ

พระยาวรรดการิย์ฯ - ถ้าเป็นการป้องกันก็ไม่ใช่ “เข้าร่วม”

นายประมุขฯ - ถ้าคิดถึงป้องกันตนเองก็เป็นเช่นนั้น แต่อาจมีการป้องกันผู้อื่นได้

พระยาเลขาภิบาลฯ - ควรใช้คำว่า “เข้าร่วมอยู่”

พระยาวรรดการิย์ฯ - ถ้าใช้คำว่า “เข้าร่วมอยู่” จะหมายความว่า เข้าร่วมอยู่เฉยๆ

ประธานฯ - อย่างเป็นผู้บังการในการวิวาท ควรถือว่าเป็นการเข้าร่วมเหมือนกัน

พระยาวรรดการิย์ฯ - ควรใช้คำว่า “และมีบุคคลหนึ่งบุคคลใดไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เข้าร่วมใน
การนั้นหรือไม่ถึงแก่ความตาย”

นายประมุขฯ - จะเข้าใจว่าต้องตายในที่นั่นเอง

ประธานฯ - ใช้คำว่า “และถ้าบุคคลหนึ่งบุคคลใด...” จะไปได้หรือไม่

ม.จ.สกลฯ - ใช้คำว่า “เป็นเหตุให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดถึงแก่ความตาย” จะได้หรือไม่

หลวงจํารูญฯ - เราจะเลี่ยงคำว่า “เป็นเหตุให้” เพราะถ้าใช้คำนั้นเมื่อมีการวิวาทกันแล้วมี
คนตกใจตายจะเข้าด้วย

นายประมุขฯ - ควรจะเว้นวรรคหน้าคำว่า “ไม่ว่า” และหน้าคำว่า “ถึงแก่ความตาย”

ที่ประชุมเห็นชอบด้วย

พระยาวรรดการิย์ฯ - วรรคสองจะเอาไว้หรือไม่

นายประมุขฯ - เอาไว้ก็ไม่เสียหายอะไร

พระยารรณการีรย์ฯ - การเข้าไปร่วมเพื่อห้ามปรามหรือเพื่อป้องกันได้หรือไม่

นายประมุขฯ - มีได้ ตัวอย่างเช่นตีกันชุลมุน เห็นคนชักมีดจะเข้าไปแทงน้องชาย ก็ไปเอาไม้ตีสิริระอย่างนี้เรียกว่าเป็นการเข้าร่วม แต่กระทำไปเพื่อป้องกัน

พระยาลัดพลีฯ - กรณีเช่นนั้นถ้าดูตามเจตนารมณ์ก็ไม่ใช่เป็นการเข้าร่วม

นายประมุขฯ - ถ้าเช่นนั้น แต่เอาไว้ชดดี

พระยารรณการีรย์ฯ - ตามด้วยบทเดิมเป็นเรื่องป้องกันตัวเอง เราจะเอาป้องกันผู้อื่นหรือไม่ ฉบับภาษาไทยไม่ตรงกับฉบับภาษาอังกฤษ ฉบับภาษาอังกฤษใช้คำว่า necessary defence ซึ่งหมายความว่าป้องกันอะไรก็ได้

หลวงจ่ารัฐฯ - อย่างตัวอย่างของนายประมุขฯ ควรจะให้ป้องกันน้องชายได้

พระยารรณการีรย์ฯ - การที่มาเขียนไว้ในมาตรานี้คนอาจแปลว่า มีความหมายพิเศษกว่ามาตรา 50

พระยาเลขาภิบาลฯ - ในมาตรานี้ควรใส่เรื่องป้องกันไว้ เพราะเป็นบทพิเศษ

พระยารรณการีรย์ฯ - อาจเข้าใจว่าเป็นการป้องกันเกินกว่าเหตุ

พระยาลัดพลีฯ - การป้องกันตามมาตรานี้อยู่ในข้อบังคับของการป้องกันทั่วไป

นายประมุขฯ - ถ้าเช่นนั้น ใช้คำว่า “หรือเพื่อป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย” เพราะร่างมาตรา 50 เราใช้คำว่า “ให้ถือว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย”

ที่ประชุมเห็นชอบด้วยนายประมุขฯ

พระยารรณการีรย์ฯ - ต้องมีวรรคสาม คือวรรคสองเดิม ยกเว้นเรื่องฆ่าคนตายหรือทำร้ายร่างกายหรือไม่

หลวงจ่ารัฐฯ - เป็นความผิดหลายบท

พระยาลัดพลีฯ - ถ้าถือว่าเป็นความผิดหลายบทก็เป็นการเปลี่ยนหลัก เดิมเขาเอาโทษฐานทำร้ายร่างกายหรือฐานฆ่าคนตายอย่างเดียว ไม่ผิดตามมาตรานี้ด้วย

นายประมุขฯ - แม้จะปรากฏว่า แม้ชกตีเดียวก็ควรเอาโทษตามมาตรานี้ เพราะเป็นการสมควรแล้วนั้น ถ้ามีคนอื่นที่อยู่ในวงวิวาทและไม่ได้ทำอะไรเลย แต่สืบไม่ได้ก็ต้องรับโทษตามมาตรานี้เหมือนกัน

พระยาลัดพลีฯ - ข้าพเจ้ายังคงเห็นว่า “เข้าร่วม” ไม่รับกับคำว่า “ป้องกัน” หรือ “ห้าม”

หลวงจ่ารัฐฯ - แม้ป้องกันก็เป็นการเข้าร่วมเหมือนกัน

นายประมุขฯ - เอาเรื่องห้ามกับป้องกันไว้ก็ไม่มีอันตรายอย่างใด

พระยารรณการีรย์ฯ - ร่างอย่างนี้จะเสียความมุ่งหมาย คือผู้ที่เขาอาจสาบานตัวเองว่าเขาเข้าไปเพื่อป้องกัน

นายประมุขฯ - แล้วแต่ศาล คำว่า “แสดงได้ว่า” หมายความว่าแสดงจนเป็นที่พอใจแก่ศาล

พระยารรณการีย์ฯ - วรคสองเคิม จะเอาออกหรือไม่

นายประมุขฯ - เอาออกยุติธรรมดี ไม่อย่างนั้นจะนำสืบว่าเขาชกทีเดียวจะมาขอรับโทษตามมาตรา 378 (3) ส่วนคนอื่นรับโทษตามมาตรานี้

พระยารรณการีย์ฯ - เกรงว่าถ้าเอาออกจะมีคนเข้าใจผิด

นายประมุขฯ - ถ้าเป็นนักกฎหมายก็ไม่เข้าใจผิด

ม.จ.สกลฯ - คำว่า “ต่อสู้กัน” ควรเอา “กัน” ออก

พระยารรณการีย์ฯ - มีคำว่า “กัน” ไว้ทำให้ชัดขึ้น

นายประมุขฯ - ถ้าได้คำว่า “กัน” แสดงว่า “ต่างคนต่างทำ เช่นเขาตีงูกัน

ที่ประชุมให้ตัดคำว่า “กัน” ออก

หลวงจ่ารัฐฯ - คำว่า “ผู้นั้นไม่ต้องรับอาญา” ตามที่เราตกลงไปแล้วหมายความว่าอย่างไร

นายประมุขฯ – หมายความว่าไม่ผิดกฎหมายหรือผิดกฎหมายแต่กฎหมายไม่เอาโทษก็ได้ เป็นคำกลางๆ

ที่ประชุมเห็นว่า ใช้คำว่า “ผู้นั้นไม่ต้องรับอาญา” ถูกต้องแล้ว ร่างมาตรา 253 เมื่อแก้แล้วจึงมีข้อความดังนี้ “ผู้ใดเข้าร่วมในการชุลมุนต่อสู้ระหว่างบุคคลแต่สามคนขึ้นไป ถ้าบุคคลหนึ่งบุคคลใดไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เข้าร่วมในการนั้นหรือไม่ ถึงแก่ความตายโดยการกระทำการชุลมุนต่อสู้ นั้น มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีและปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

“ถ้าผู้ที่เข้าร่วมในการชุลมุนต่อสู้ผู้นั้นแสดงได้ว่าได้กระทำไปเพื่อห้ามการชุลมุนต่อสู้ผู้นั้นหรือเพื่อป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นไม่ต้องรับอาญา”